

Puolalanmäen lukion

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma Lukuvuodet 2026–2027 ja 2027–2028

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Suunnitelman tekemistä ohjaavat periaatteet, lainsäädäntö ja arvopohja	5
2.1. Tasa-arvo.....	5
2.2. Yhdenvertaisuus	6
2.3. Syrjintä ja häirintä	6
2.4. Arvopohja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tukena	8
3 Selvitys lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteesta	10
3.1. Lukion perustiedot.....	10
3.2. Opiskelijavalinnat.....	11
3.3. Opetusjärjestelyt, opintosuoritusten arviointi ja oppimiseröjen vähentäminen	11
3.4. Esteettömyys ja saavutettavuus	13
3.5. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.....	14
3.6. Syrjintä, häirintä, kiusaaminen ja väkivalta	14
4 Toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi....	16
4.1. Ennaltaehkäisevä työ.....	16
4.2. Häirintään, syrjintään, kiusaamiseen ja väkivaltaan puuttumisen toimintamalli	16
4.3. Arvio aikaisempaan suunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.....	18
4.4. Seuraavalle kaudelle valitut kehittämiskohteet ja niiden seuranta	18
5 Lopuksi	20
Lähteet ja materiaalia.....	20
Liitteet	21

1 Johdanto

Koulutuksen järjestäjän ja oppilaitosten velvollisuuksiin kuuluu tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (Tasa-arvolaki 1329/2014, 5§) velvoittaa laatimaan tasa-arvosuunnitelman, jota päivitetään vähintään kolmen vuoden välein. Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014, 6§) puolestaan edellyttää, että oppilaitoksilla on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Käsitteinä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat hyvin samankaltaisia ja lakeina täydentävät toisiaan. Molempia yhdistää syrjinnän kieltö. Tasa-arvolla viitataan Suomen lainsäädännössä sukupuolten väliseen tasa-arvoon sekä sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolen ilmaisusta johtuvan syrjinnän poistamiseen. Yhdenvertaisuus terminä viittaa ihmisten samanarvoisuuteen eri ihmisryhmien välillä riippumatta mistään henkilöön liittyvästä syystä. Käsitteiden lähekkäisyyden vuoksi Turun lukioissa tasa-arvosuunnitelma on yhdistetty yhdenvertaisuussuunnitelman kanssa.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on jokaisen oppilaitoksessa työskentelevän ja opiskelevan vastuulla. Tämä konkretisoituu oppilaitoksen arjessa kohtaamisina ja vuorovaikutustilanteissa. Opiskelijoita ja lukioyhteisön muita jäseniä kohdellaan yksilöinä – ilman heidän taustaansa koskevia oletuksia. Moninaisuudelle on tärkeää antaa tilaa kaikessa oppilaitoksen toiminnassa, ketään ei kategorisoida esimerkiksi hänen taustaansa yhdistettävien stereotyyppien kautta. Tunnustamalla ja huomioimalla yhteisön moninaisuuden lukio tukee jokaisen jäsenensä hyvinvointia, opiskelua ja työntekoa.

Turun lukioiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö on järjestelmällistä ja yhdenmukaista. Tavoitteena on toiminnan tasalaatuisuus kaikissa oppilaitoksissa. Lukiot tekevät keskinäistä yhteistyötä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelussa ja varsinaisen suunnitelman rakenne on yhdenmukainen. Jokainen lukio lisää suunnitelmapohjaan oppilaitoskohtaiset painopistealueensa ja kehittämiskohteensa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma laaditaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Suunnitelman tarkoituksena on antaa henkilöstölle ja opiskelijoille tietoa sekä keinoja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen sekä näihin puuttumiseen. Suunnitelma koskee näin ollen sekä lukion henkilökuntaa että opiskelijoita. Suunnitelma sisältää selvityksen oppilaitoksen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotilanteesta, tarvittavat toimenpiteet

yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi sekä arvion aikaisempaan suunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan ja arvioidaan opiskelijakyselyiden (erityisesti Hyvinvointikysely), ryhmänohjaajakeskusteluiden ja henkilöstön havaintojen avulla. Ajantasaista tietoa saadaan myös epäasiallisen kohtelun sähköisestä ilmoitusmenettelystä, jonka avulla henkilö voi ilmoittaa kokemastaan tai havaitsemastaan häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta (tulossa 2026). Lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus antaa palautetta oppilaitoksen toiminnasta opiskelijakunnan hallituksen kautta. Palautteet sekä opiskelijoilta että huoltajilta otetaan huomioon, kun tilannetta arvioidaan mm. henkilöstökokouksissa sekä LUMO-ryhmässä.

Turun lukioden Hyvinvointikysely toteutetaan syksyisin, kahden vuoden välein parittomina vuosina. Ensimmäinen Tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskysely (nyt yhdistettynä Hyvinvointikyselyyn) tehtiin vuonna 2016, jolloin opiskelijat olivat mukana kyselyn kehittämisessä, jotta se palvelisi parhaalla tavalla lukioden tarpeita.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon teemoja käsitellään säännöllisesti opiskelijoiden kanssa, ja opettajille tarjotaan aiheeseen liittyvää koulutusta yhteistyössä asiantuntevien kansalaisjärjestöjen kanssa. Tasa-arvoon liittyvistä asioista tiedotetaan lukion yhteisissä tilaisuuksissa ja esim. Wilman välityksellä, jolloin tiedot menevät myös opiskelijoiden huoltajille. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma löytyy jokaisen oppilaitoksen kotisivuilta sekä Wilma-järjestelmästä.

2 Suunnitelman tekemistä ohjaavat periaatteet, lainsäädäntö ja arvopohja

2.1. Tasa-arvo

Tasa-arvo tarkoittaa ihmisten samanarvoisuutta ja Suomen lainsäädännössä sillä viitataan erityisesti sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Tasa-arvolain päämääränä on estää sukupuoleen perustuva syrjintä sekä edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Tasa-arvoa tulee edistää kaikessa toiminnassa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja sen muutos (1329/2014)

5 § Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

5 a § Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;*
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;*
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.*

*Erityistä huomiota tulee kiinnittää **oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen**. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla.*

2.2. Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuus on käsitteenä laaja-alaisempi kuin tasa-arvo. Kun tasa-arvon käsite viittaa arkikielessä useimmin sukupuolten väliseen tasa-arvoon, yhdenvertaisuus laajentaa tasa-arvon käsitettä. Yhdenvertaisuus tarkoittaa kaikkien kansalaisten samanarvoisuutta riippumatta mistään henkilöön liittyvästä syystä, joita ovat **ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen tai muu henkilöön liittyvä syy** (mm. varallisuus, työttömyys, asuinpaikka tai ulkonäkö). Yhdenvertaisuuslain tarkoitus on edistää yhdenvertaisuutta, ehkäistä syrjintää ja tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

6 § Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

2.3. Syrjintä ja häirintä

Yhdenvertaisuuslain 8 §:ssä kielletään kaikenlainen syrjintä. Myös tasa-arvolain 7 §:ssä kielletään syrjintä sukupuoleen perustuen. Syrjintää voi olla

- a. välitön eli suora syrjintä (epäsuotuisa kohtelu henkilöön liittyvän syyn perusteella)

- b. välillinen eli epäsuora syrjintä (näennäisesti asiallinen ja tasavertainen kohtelu tai toimintatapa saattaa jonkun epäedulliseen asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella)
- c. häirintä
- d. ohje tai käsky syrjiä jotakuta.

Syrjintäperusteina voi olla **ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielpide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen tai muu henkilöön liittyvä syy** (esim. varallisuus, ulkonäkö tai raskaus).

Häirinnässä on kyse ihmisarvoa tarkoituksellisesti loukkaavasta käyttäytymisestä, joka voi kohdistua myös ihmisryhmään. Loukkaava käyttäytyminen on häirintää, jos käytös liittyy edellä mainittuihin syrjintäperusteisiin (ikä, alkuperä, kansalaisuus jne.) ja käyttäytymisellä luodaan henkilöä tai ihmisryhmää kohtaan halventava, nöyryyttävä, uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri. Kyse voi olla esim. puheista, sähköpostiviesteistä, ilmeistä, eleistä tai epäasiallisen materiaalin esille laittamisesta tai muunlaisesta viestinnästä.

Seksuaalinen ja sukupuolinen häirintä ovat myös tasa-arvolaissa kiellettyä syrjintää, johon oppilaitoksella on velvoite puuttua.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

10 § Välitön syrjintä

Syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

13 § Välillinen syrjintä

Syrjintä on välillistä, jos näennäisesti yhdenvertainen sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun muita epäedullisempaan asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella, paitsi jos säännöllä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

14 § Häirintä

Henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaava käyttäytyminen on häirintää, jos loukkaava käyttäytyminen liittyy 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuun syyhyn ja käyttäytymisellä luodaan mainitun syyn vuoksi henkilöä

halventava tai nöyryyttävä taikka häntä kohtaan uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri. - - - - - koulutuksen järjestäjän menettelyä on pidettävä syrjintänä, jos - - - - - koulutuksen järjestäjä saatuaan tiedon siitä, että - - - - opiskelija on joutunut toimipaikassa, koulussa tai oppilaitoksessa - - - - tai koulutuksen järjestäjän järjestämässä tilaisuudessa tai toiminnassa 1 momentissa tarkoitetun häirinnän kohteeksi, laiminlyö ryhtyä käytettävissään oleviin toimiin häirinnän poistamiseksi.

Tasa-arvolaki (1329/2014)

7 § Syrjinnän kieltö

Välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella on kielletty. - - - - -

Seksuaalista häirintää ja häirintää sukupuolen perusteella samoin kuin käskyä tai ohjetta harjoittaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää on pidettävä tässä laissa tarkoitettuna syrjintänä.

Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan tässä laissa sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta.

Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan tässä laissa henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista ja jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan tämän henkistä tai fyysistä koskemattomuutta ja jolla luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

2.4. Arvopohja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tukena

Turun lukioiden toiminnan lähtökohtana on valtakunnallisesti ja paikallisesti määritelty arvopohja:

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta.

(Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019.)

- - - - -

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

(Turun lukiokoulutuksen paikallinen LOPS 2021, Toimintakulttuuri.)

3 Selvitys lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteesta

Tämän selvityksen pohjana on käytetty lukiokoulutuksen kirjattuja tavoitteita, opiskelijoiden ja henkilöstön palautteita, keskusteluja ja havaintoja sekä viimeisintä Hyvinvointikyselyä, joka toteutettiin syksyllä 2025. Kyselyyn toteutettiin Webropol-kyselynä 2. vuositason opiskelijoille, heidän huoltajilleen sekä lukioiden henkilöstölle.

Lukiossamme kyselyyn vastasi

- 134 2. vuositason opiskelijaa. Vastausprosentti oli 83.
- 347 2. vuositason opiskelijan huoltajaa.
- 25 henkilökunnan jäsentä.

Kyselyiden tulokset käsiteltiin

- (vastanneiden) opiskelijoiden kanssa 25.2.2026
- henkilöstön kanssa 4.3.2026

Kyselyiden tulokset tiedotettiin huoltajille Wilman välityksellä ja LUMO-kokouksessa 7.4.2026

Opiskelija- ja huoltajakyselyiden tulokset (ilman avointen kysymysten vastauksia) ja osa henkilökuntakyselyn tuloksista ovat tämän dokumentin liitteinä.

3.1. Lukion perustiedot

Puolalanmäen lukiossa työskentelee rehtorin ja apulaisrehtorin lisäksi 41 lukion opettajaa. Opiskelijoita lukiossa on lukuvuonna 2025–2026 kaikkiaan 507.

Lisäksi lukion opetushenkilöstöön kuuluu muun muassa eri musiikki-instrumenttien ja pienempien uskontojen opettajia, jotka eivät työskentele päivittäin lukiossamme.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden vastuuhenkilöt oppilaitoksessamme ovat Minna Hakala ja Hanna Ruohikko.

3.2. Opiskelijavalinnat

Opiskelijavalinnat tapahtuvat lainsäädännön määrittämällä tavalla. Lukioon hakeudutaan valtakunnallisessa yhteishaussa ja opiskelijat valitaan peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvon mukaisessa paremmuusjärjestyksessä (poikkeuksena harkinnanvarainen haku). Sukupuolella ei ole vaikutusta opiskelijavalintaan.

Musiikin erityislinjalle valinta tapahtuu lukuaineiden keskiarvon, pääsykoevideon ja mahdollisen taiteen perusopetuksen päättötutkinnon perusteella.

3.3. Opetusjärjestelyt, opintosuoritusten arviointi ja oppimiserojen vähentäminen

Opiskelijalla on oikeus saada lain ja opetussuunnitelman mukaista opetusta, ohjausta ja oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaan, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat huomioiden. Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa ympäristössä jokainen uskaltaa olla oma itsensä. Kaikilla on mahdollisuus työskennellä ja opiskella rauhassa tuntien olonsa turvalliseksi. Opiskelijan vamma, sairaus tai erityistarpeet otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä tarvittavin tukitoimin.

Myös opetuksessa käytettävien oppimateriaalien, oppimisympäristöjen ja työvälineiden valinnassa otetaan huomioon tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat. Niiden tulee olla pedagogisesti tarkoituksenmukaisia ja kaikkien opiskelijoiden saatavilla sekä tukea osaltaan yksilöllisiä oppimisprosesseja.

Opintosuoritusten arvioinnissa hyödynnetään monipuolisia arviointimenetelmiä siten, että opiskelijalla on erilaisia tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan sekä saada palautetta opiskelustaan opintojakson aikana. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, että se on kaikille opiskelijoille tasapuolista ja oikeudenmukaista. Opiskelijoita ja heidän suorituksiaan ei verrata toisiinsa eikä arviointi kohdistu opiskelijan persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin perusteet kerrotaan opiskelijoille opintojakson alussa ja suoritukset arvioidaan samojen kriteerien perusteella kaikkien opiskelijoiden kohdalla.

Oppilaitoksen henkilöstö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon opiskelijan edun sekä opiskelijan oikeuden ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi. Opiskelijoiden

opiskelukykyä ja ryhmäytymistä tuetaan niin oppitunneilla, ryhmänohjauksessa kuin muusakin lukion toiminnassa. Koko lukion ilmapiiriä kehitetään sellaiseksi, että se edistää osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja kouluviihtyvyyttä. Opiskelijoille tiedotetaan säännöllisesti ohjauksen, tuen ja opiskeluhuollon palveluista, niin että he tietävät avun olevan saatavilla tarvittaessa.

Lukiokoulutus tarjoaa mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin ja opiskelijoita kannustetaan löytämään omat henkilökohtaiset vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa. Opintojen alussa opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman opintojen etenemisen tueksi. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa. Opinto-ohjauksessa painotetaan tasavertaista ja monipuolista hakeutumista opiskelijan oman kiinnostuksen ja edun mukaiselle koulutusalueelle.

Oppimisen, opetuksen, opetusjärjestelyiden ja arvioinnin laadukasta toteutumista seurataan Opintokyselyllä, johon Turun lukioden 2. vuosikurssin opiskelijat vastaavat joka toinen vuosi.

Lukion opetus tapahtuu sekaryhmissä.

Liikunnan opintojaksot toteutetaan sekä sukupuolen perusteella jaetuissa että sekaryhmissä.

Hyvinvointikyselyn 2025 tulokset osiosta *Hyvinvointi, yhteistyö ja kannustus* ovat pääsääntöisesti hyvät: kaikkien vastausten keskiarvojen keskiarvo on 4,3 (korkein arvo 5). Noin 9 % vastaajista ei kokenut kuuluvansa mihinkään lukion ryhmään (esim. ryhmänohjausryhmä, erityislinja, aineryhmä, tutorit) ja noin 8 % vastaajista koki, että opettajat eivät ole kiinnostuneita opiskelijan kuulumisista. Yhteisöllisyyttä ja ryhmäytymistä on pyritty kehittämään lukiossamme muun muassa yhteisiä tapahtumia järjestämällä. Tämä työ jatkuu edelleen. *Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo* -osion kaikkien vastausten keskiarvojen keskiarvo on 4,6. Kehittämiskohteeksi valitaan opiskelijoiden samanarvoinen kohtelu. Noin 5 % vastaajista koki, että henkilökunta ei kohtele opiskelijoita samanarvoisesti riippumatta vakaumuksesta tai elämäntapavalinnoista ja noin 7 %, että opiskelijat eivät kohtele toisiaan samanarvoisesti.

3.4. Esteettömyys ja saavutettavuus

Yhdenvertaisuutta voidaan tarkastella myös esteettömyyden ja saavutettavuuden näkökulmasta. Esteettömyys viittaa usein fyysiseen ympäristöön, kun taas saavutettavuudella tarkoitetaan mm. palvelujen ja viestinnän soveltuvuutta kaikille.

Lukiokoulutuksen valtakunnallisessa laatustrategiassa koulutuksen saavutettavuus on yksi neljästä laatutekijästä: *Lukiokoulutuksen prosessit ja käytänteet vahvistavat koulutuksen saavutettavuutta, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta kaikkien lukioissa toimivien osalta. Lukiokoulutus poistaa tavoitteellisesti esteitä, jotka liittyvät koulutuksen fyysiseen, psyykkiseen, sosiaaliseen, kulttuuriseen, kielelliseen tai alueelliseen saavutettavuuteen. (Lukiokoulutuksen laatustrategia 2022)*

Turun lukiokoulutuksessa tämä tarkoittaa konkreettisesti mm. seuraavaa: Lukioyhteisö on avoin ja kannustava. Opiskelijoiden moninaiset tarpeet huomioidaan (oppimisen vaikeuksien tunnistaminen ja varhainen tuki). Oppimisympäristöt ovat tarkoituksenmukaisia ja niillä pyritään tukemaan sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä, että itsenäistä opiskelua. Oppituntien työskentelyolosuhteisiin ja työrauhaan kiinnitetään huomiota. Opiskelijan sairaus, vamma tai toimintarajoitteet otetaan huomioon niin, että hän voi osallistua täysipainoisesti lukion toimintaan. Oleskelu ja liikkuminen lukion tiloissa järjestetään mahdollisimman sujuvaksi. Lukion oppaista, ohjeistuksista ja verkkosivuista tehdään selkeitä, ymmärrettäviä ja helposti löydettäviä.

Hyvinvointikyselyn tulokset osioista *Tilat, saavutettavuus ja esteettömyys* ovat melko hyvät (vastausten keskiarvojen keskiarvo 4,1). Aurakatu 11:n koulutalo ei ole fyysisesti esteetön, sillä ainoastaan ensimmäiseen kerrokseen pääsee hissillä. Noin 50 % vastaajista koki, että ruokasalissa ei ole tarpeeksi tilaa. Ruokailun väljyyttä on pyritty lisäämään porrastamalla ruokailuvuoroja, mutta tilan puute on edelleen haaste. Noin 15 % vastaajista vältteli johonkin lukion tilaan menemistä. Eniten välteltiin kellarikerroksessa sijaitsevia opiskelijoiden yhteisiä tiloja. Tilanteen parantamiseksi kokeillaan erilaisia keinoja, muun muassa tilojen uudelleen järjestelyä sekä eri vuositasojen omia vuoroja tilojen käytössä.

3.5. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Lukiolain (714/2018, 33 §) mukaan koulutuksen järjestäjän tulee varmistaa, että opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa lukion toimintaan ja sen kehittämiseen sekä osallistua opiskelijoita koskevien ja opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten valmisteluun.

Turun lukiokoulutuksessa opiskelijoita kannustetaan aktiivisuuteen ja omien mielipiteiden ilmaisemiseen, ja heidän mielipiteensä otetaan huomioon niin opetuksen kuin muunkin lukion toiminnan kehittämisessä. Opiskelijoille tarjotaan myös mahdollisuuksia osallistua opetuksen ulkopuolisen toiminnan suunnitteluun (tapahtumat, juhlat, teemapäivät jne.).

Opiskelijakuntatoiminta on sekä opiskelijakunnan hallituksen että muiden opiskelijoiden tai opiskelijaryhmien järjestämää toimintaa. Opiskelijakunnan hallitus on lukiolaisten valitsema toimielin, joka edustaa kaikkia koulun opiskelijoita. Se järjestää tapahtumia, toimii opiskelijakunnan edustajistona ja osallistuu koulun päätöksentekoon sekä luo lukioon yhteishenkeä. Opiskelijakunnan hallitukseen (OPKH) on vapaa hakeutuminen. Ehdokkaat toimivat itsenäisinä henkilöinä eikä sukupuolella ole merkitystä valinnassa.

Hyvinvointikyselyn osion *Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet* keskiarvojen keskiarvo on 4,2. Opiskelijakunnan hallituksen toiminta oli tuntematonta noin 13 %:lle vastaajista. Tietoa hallituksen toiminnasta on lisätty muun muassa somekampanjalla. Lukuvuoden 2026-2027 teemaksi on valittu demokratiakasvatus. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen kytkeytyy lukuvuoden teemaan tärkeänä osana.

3.6. Syrjintä, häirintä, kiusaaminen ja väkivalta

Lukiolaissa (714/2018, 40 §) säädetään, että opiskelijaa tulee suojata kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Opiskelijalla on jakamaton oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Kaikkiin syrjinnän muotoihin, kiusaamiseen ja väkivaltaan puututaan oppilaitoksessa välittömästi. Opettajalla ja rehtorilla on ilmoitusvelvollisuus epäillyn ja kohteena olevan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Turun kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraukseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät

käytänteet. Myös opiskelijan ohjaamisesta opiskeluhuollon tuen palveluihin on suunnitelmassa toimintaohjeet.

Lukion kiusaamis- ja häirintätapausten selvittelystä vastaava henkilö on Minna Hakala.

Hyvinvointikyselyn osion *Kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta* tulokset ovat hyvät.

Kiusatuksi viimeisten 12 kuukauden aikana oli joutunut kaksi opiskelijaa. Kiusaamista oli havainnut viisi opiskelijaa. Yksikään vastaajista ei ilmaissut kiusanneensa. 11 % vastaajista ei luottanut siihen, että lukion henkilökunta hoitaa mahdolliset kiusaamistapaukset asianmukaisesti. Tätä luottamusta pyritään tulevana lukuvuosina vahvistamaan.

4 Toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi

4.1. Ennaltaehkäisevä työ

Ennaltaehkäisevässä työssä on ensisijaisesti kyse puhumisesta, keskustelusta ja tiedottamisesta. Joka toinen vuosi toteutettavat Kouluterveyskysely sekä kaupungin oma Hyvinvointikysely antavat tietoa toimenpiteiden kohdistamisen tarpeesta ja suunnasta; siitä, mihin ennaltaehkäisevässä työssä tulisi keskittyä. Oppilaitoksen toimintakulttuuri tukee kaikkien samanarvoisuutta, sukupuolisensitiivisyyttä ja keskinäistä kunnioitusta. Työ yhdenvertaisuuden eteen on jatkuvaa, vastuu on kaikilla oppilaitoksen jäsenillä. Kun opiskelijoilla on riittävät tiedot tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkityksestä sekä vaikutuksesta ympäristöön, on heillä parempi mahdollisuus myös kohdella muita yhdenvertaisesti. Avoin, luonteva, asiallinen ja kunnioittava kommunikaatio opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä luo hyvät edellytykset tasa-arvoiselle ja yhdenvertaiselle opiskeluyhteisölle.

Puolalanmäen lukio on mukana Helsinki Mission School to Belong -ohjelmassa, jolla torjutaan nuorten yksinäisyyttä. Yhteisöllisyyden lisääminen on ryhmänohjaustuokioiden ja teemapäivien keskeistä sisältöä.

4.2. Häirintään, syrjintään, kiusaamiseen ja väkivaltaan puuttumisen toimintamalli

Kaikkia lukion jäseniä kohdellaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti. Minkäänlaista henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa syrjintää, kiusaamista, seksuaalista tai muuta häirintää - henkistä tai fyysistä - ei suvaita. Hyvä kohtelu on jokaisen oikeus ja epäasialliseen kohteluun puututaan heti. Tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen toimintakulttuurin eteen tehdään työtä, jolle suunnan antaa lainsäädäntö, opetussuunnitelma sekä kyselyiden tulokset. Määrätietoisella suunnittelulla ja toteutuksella on vaikutusta oppilaitoksen arkeen.

Turun opiskeluhuoltosuunnitelma sisältää lukiokoulutuksen osuudessa selkeän toimintaohjeen, kuinka toimia häirintä-, syrjintä-, kiusaamis- ja väkivaltatilanteissa. Malli on suunnattu

opiskelijoille ja kiusaamis- ja häirintätapausten selvittelystä vastaavalle henkilölle tai ryhmälle.

Toimintamalli:

Opiskelija

- Kerro koulun oppimisympäristöissä tai koulumatkalla kokemastasi tai näkemästäsi kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä tai väkivallasta ryhmänohjaajallesi, rehtorille tai opettajalle **tai ilmoita asiasta Wilmasta löytyvän sähköisen lomakkeen kautta. Voit jättää ilmoituksen myös nimettömänä (tulossa vuonna 2026).**
- Jos mahdollista, kerro kiusaajalle tai häiritsijälle, että koet hänen toimintansa epämiellyttävänä ja pyydä häntä lopettamaan.
- Mitä konkreettisemmin pystyt asiasta kertomaan, sitä paremmin siihen pystytään puuttumaan.

Kiusaamis- ja häirintätapausten selvittelystä vastaava henkilö tai ryhmä

- Aloita asian selvittäminen.
- Tarvittaessa ilmoita kiusatuksi joutuneen opiskelijan ryhmänohjaajalle asiasta.
- Ilmoita asiasta viiveettä alle 18-vuotiaiden osapuolten huoltajille.
- Ota tarvittaessa yhteyttä lukiokuraattoriin.
- Ohjaa osapuolet opiskeluhuoltopalveluihin.
- Jos kiusaaja kuuluu henkilökuntaan, vie asia käsiteltäväksi kiusaajan lähimmälle esimiehelle.

Selvittely etenee vaiheittain:

- Tietojen kerääminen, keskustelu kiusatuksi joutuneen kanssa ja selvityssuunnitelman laadinta.
- Keskustelut kiusaajan/kiusaajien kanssa (yksitellen).
- Tarvittaessa keskustelu muiden kanssa kokonaiskuvan saamiseksi tilanteesta.
- Kiusaamisen/häirinnän lopettamisesta sopiminen (kaikki yhdessä kiusatun luvalla).
- Asiasta tiedotetaan alaikäisen huoltajille.
- Tilannetta seurataan ja tarvittaessa asiasta tiedotetaan seurannan varmistamiseksi niille opettajille, jotka opettavat asianosaisia.
- Selvittelystä vastannut työntekijä keskustelelee asiasta kiusatuksi joutuneen kanssa uudelleen kohtuullisen ajan kuluttua.

- Vakavissa kiusaamis- ja häirintätapauksissa otetaan yhteyttä poliisiin.
- Tarvittaessa ryhmäohjauksessa voidaan pitää ilmapiiritunteja tai muuta toimintaa ryhmähengen parantamiseksi.
- Toimenpiteet kirjataan, selvittelystä vastannut henkilö dokumentoi kirjaukset ja toimittaa ne rehtorille säilytettäväksi.

4.3. Arvio aikaisempaan suunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista

Aikaisemmassa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa kehittämiskohteiksi oli valittu syrjivään kielenkäyttöön puuttuminen, epäasialliseen kohteluun puuttumisen mallin jalokauttaminen osaksi opettajien ja muun henkilökunnan työtä, Wilman sukupuolimerkintöihin liittyvien käytäntöjen täsmentäminen sekä sen varmistaminen, että opiskelija saa itse määrittellä kutsumanimensä.

Syrjivään kielenkäyttöön puuttumista on käsitelty opettajienkokouksissa ja puuttumiseen on sitouduttu yhteisesti. Ensimmäisen vuositason ryhmäohjauksessa toteutetaan antirasismityöpaja lukuvuosittain. Sukupuolimerkinnät on poistettu sellaisista lomakkeista, joissa sukupuolen määrittämisellä ei ole merkitystä. Opiskelijat saavat itse määrittellä kutsumanimensä.

Vuoden 2024 Hyvinvointikyselyssä kiusatuksi ilmoitti tulleen seitsemän vastaajaa. Tilanne on siis parantunut. Rasistista häirintää oli edellisen kyselyn mukaan kokenut seitsemän vastaajaa. Vuoden 2025 kyselystä kysymys on poistettu, joten emme voi verrata tuloksia.

4.4. Seuraavalle kaudelle valitut kehittämiskohteet ja niiden seuranta

Luvussa 3 esitetyn selvityksen ja Hyvinvointikyselyn tulosten perusteella lukiossa valitaan kehittämiskohteet seuraavalle kaksivuotiskaudelle. Kehittämiskohteet kuvataan oheisessa taulukossa.

Kehittämis- kohde	Tavoitteet	Toimenpiteet	Ajankohta	Seuranta (to- teutunut / ei toteutunut)
<i>opiskelijoiden sa- manarvoinen koh- telu</i>	<i>opiskelijoiden yh- denvertainen koh- telu riippumatta va- kaumuksesta ja elämäntapavalin- noista</i>	<i>asian käsittely opettajakunnan kesken, asian kä- sittely ryhmänoh- jauksessa; demokratiakasva- tus lukuvuoden painopisteeeksi</i>	<i>lukuvuosi 2026– 2027</i>	<i>käsitelty henkilös- tökokouksessa 29.4.2026</i>
<i>kellaritilojen es- teettömyys</i>	<i>kaikkien on mu- kava mennä opis- kelijoiden yhteisiin tiloihin</i>	<i>vuositasojen omat vuorot, tilojen uu- delleen järjestely</i>	<i>kevätlukukaudesta 2026 alkaen</i>	
<i>luottamuksen li- sääminen</i>	<i>opiskelijat luottavat siihen, että lukion henkilökunta hoi- taa kiusaamis- ja häirintätapaukset asianmukaisesti</i>	<i>häirintään, syrjin- tään, kiusaami- seen ja väkivaltaan puuttumisen toi- mintamalli esitel- lään opiskelijoille</i>	<i>lukuvuosi 2026- 2027</i>	
<i>yksinäisyyden vä- hentäminen</i>	<i>yksinäiseksi it- sensä kokevien opiskelijoiden määrän vähenemi- nen seuraavassa kyselyssä</i>	<i>yhteisöpedagogin toiminta, ryhmäyt- täminen oppitun- neilla, asian käsit- tely henkilöstöko- kouksissa</i>	<i>jatkuva</i>	

5 Lopuksi

Tunnista asenteesi:

- *Älä oletta. Jokainen on yksilö.*
- *Anna henkilön itse määritellä tai olla määrittelemättä itsensä, esim. sukupuolensa, seksuaalisen suuntautumisensa tai kulttuurinsa.*
- *Mieti sanavalintojasi. Normitatko ihmisiä huomaamattasi?*
- *Huolehdi, että kaikkien ääni pääsee kuuluville.*
- *Ole kriittinen oppimateriaalien suhteen. Millaisia stereotypioita ne toistavat; ketkä jäävät näkymättömiksi?*
- *Uskalla puuttua häirintään ja puolusta sen kohteeksi joutunutta.*
- *Luo kaikkia arvostavaa ilmapiiriä kaikissa toimintaympäristöissä!*

Lähteet ja materiaalia

[Eimeidankoulussa.fi \(eimeidankoulussa.fi\)](http://eimeidankoulussa.fi)

[Etusivu - Yhdenvertaisuus](#)

[Etusivu | Yhdenvertaisuusvaltuutettu](#)

[Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

[Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX ®](#)

[Lukiokoulutuksen laatustrategia \(valtioneuvosto.fi\)](#)

[Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019 - ePerusteet \(opintopolku.fi\)](#)

[Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

[Tasa-arvo kouluissa ja oppilaitoksissa | Tasa-arvovaltuutettu](#)

[1 Turun lukiokoulutuksen paikallinen LOPS2021 - ePerusteet \(opintopolku.fi\)](#)

[Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX ®](#)

Liitteet

[Hyvinvointikysely 2025 opiskelijat Puolalanmäki TULOKSET OPISKELIJOILLE](#)

[Hyvinvointikysely 2025 kotiväki Puolalanmäki TULOKSET OPISKELIJOILLE](#)

[Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön kehitys PML.docx](#)